

התנהלות המג"ר במצבי חירום

המג"ר משמש בית לגיל הרך ברשות המקומית וככזה יש לו תפקיד לשמש עוגן קהילתי הן בשגרה והן בעתות חירום. בפרק זה מוצגות אמות מידה להתנהלות המג"ר במצבי חירום. מצב חירום יכול לנבוע מאירוע לאומי או מקומי והוא מפר באופן משמעותי את שיגרת חיי הילד ומשפחתו. מצב זה עשוי לפגוע בקבלת המענים ומיצוי הזכויות של ילדים והוריהם המקבלים שירותים במג"ר בשגרה.

מצב חירום מפר באופן משמעותי את שגרת חיי הילד ומשפחתו ומחייב היערכות מותאמת של אנשי המקצוע. למצב חירום יכולה להיות השפעה מרחיקת לכת על שלומם ורווחתם של אוכלוסיות שונות בכללם ילדים בגיל הרך ומשפחות במצבי סיכון. מצב חירום יכול לייצר מצבי משבר אשר עשויים להגדיל את שיעור מצבי הסיכון בתחומי חיים שונים. למשל בתחום **הרגשי-חברתי**, ילדים רבים חווים חרדות וחוסר ודאות שחלקם קשורים גם במצוקת ההורים. במקרים שבהם ניתנות הנחיות שדורשות מהאזרחים להישאר בבתיהם, תיתכן פגיעה בתחום של **השתייכות למשפחה**. ארזי וסבג (2022, עמ' 4) מסבירות כי תחום חיים זה מתייחס להיבטים של טיפול והשגחה על ילדים במסגרת המשפחה, והוא כולל טיפול פיזי, הענקת סביבה מתאימה להתפתחות הילד, סיפוק שירותים וטיפוליים הנחוצים לו והגנה עליו מפני מצבי סיכון בבית ובחוץ. במצבי חירום, בהם הציבור נדרש להישאר בביתו, יתכן גידול בשיעור מצבי הסיכון בתחום זה כתוצאה מהזנחת ילדים בהיבט התזונתי, ההיגייני והבריאותי, וכן חשיפה מוגברת לפגיעה ולניצול. **בתחום הלימודי**, במידה ומערכת החינוך מושבתת לאורך זמן, עשויה להיות פגיעה ברצף הלימודי ובמוטיבציה הלימודית עקב הריחוק מאנשי החינוך (ארזי וסבג בתוך דולב, מינץ' ואקרמן, 2022).

במקרים בהם מצב החירום מחייב ריחוק חברתי, נמצא כי למג"ר התמודדות כפולה: האחת – התמודדות עם צרכים חדשים ועם הגברת צרכים קיימים בקרב הילדים ומשפחותיהם, הנובעים ישירות מן המשבר. האתגר השני הוא כיצד להתאים את המערך הארגוני ואת אופן אספקת השירותים לאור מצב החירום והנחיות המועברות מהממשלה. ניסיון פעילות המג"רים בזמן משבר הקורונה מלמד, כי התמודדות מיטבית עם אתגרים כאלו נעשית באמצעות מינוף המבנה הארגוני הייחודי של המג"ר ובכלל זה יצירת שיתופי פעולה ומעטפת מקצועית בין-משרדית לצורך תמיכה באוכלוסיות היעד של המג"ר ומתן מענה לצורכיהן (דולב, מינץ' ואקרמן, 2022).

התייחסות המג"ר למצבי חירום תקדם את כישורי ההתמודדות של הילדים והוריהם ותסייע להם לחוש מוקפים באנשי מקצוע המבקשים להטיב עימם וכתוצאה מכך לחוש מוגנים יותר.

הצעות לדרכי פעולה להתנהלות המג"ר בעת חירום

במסגרת פיתוח אמות המידה במג"ר נבחרו חמישה ערכי יסוד (ר' תרשים מס' 1). בפרק זה מוצגות דרכי הפעולה בעת חירום בחלוקה לאותם חמשת ערכי היסוד.

תרשים מס' 1 חמשת ערכי היסוד לעבודת המג"ר

להלן הצעות לדרכי פעולה אפשריים בעת חירום:

ניהול:

- מיפוי צרכים – זיהוי הקשיים והאתגרים של אוכלוסיית היעד
- מיפוי המשאבים והכוחות הקיימים, בהקשר הייחודי של הרשות וכן של משפחות המקבלות שירות במג"ר
- כינוס צוות עבודה בין-משרדי על ידי מנהל המג"ר על מנת להתעדכן בהנחיות השונות ולהחליט על הפעולות הנדרשות.
- התייעצות והעברת מידע, ידע ורעיונות לפתרונות בקרב קהילת מנהלי המג"רים

כוח אדם:

- מאמץ להגדיר את כוח האדם הפועל במג"ר כחיוני להפעלת תכנית החירום
- התייחסות לצוות המג"ר כקהל יעד בפני עצמו, הזקוק אף הוא לתמיכה
- גיוס כ"א ייעודי להתמודדות במצבי החירום

רצף מענים:

- המג"ר ישמש ברשות המקומית כתובת מקצועית להתייעצות סביב נושאים הקשורים לילדים בגיל הרך והוריהם בחירום, בהתאמה לנהלי הרשות המקומית בעתות חירום
- שיתוף פעולה בין-משרדי לצורך איתור משותף של משפחות במצבי סיכון לתכנון ויישום המענים
- מיפוי הממשקים המיטביים לשיתופי הפעולה בין משרדי הממשלה עם מסגרות הטיפול והחינוך, טיפות החלב, אגף הרווחה ברשות לצורך סנכרון מתן הסיוע למשפחות במצבי סיכון
- עבודה משותפת עם הצוותים החינוכיים, הרפואיים והטיפוליים ברשות לצורך מיפוי הצרכים של המשפחות ואיגום משאבים כדי לתת להם מענה מיטבי

הלקוח במרכז:

- קיום קשר יזום ורציף עם המשפחות לצורך זיהוי מכלול הצרכים הנובעים ממצב החירום
- מקום להיוועצות עם אנשי מקצוע על רקע מצב חירום
- מתן מענה לצרכים בסיסיים של אוכלוסיות בסיכון, למשל הספקת ערכות מזון; הספקת ציוד טכנולוגי (מחשבים ומחשבי טאבלט)
- חלוקת ערכות פעילות, משחק או טיפול וקיום מפגשי טיפול או הדרכה באופן מקוון.
- תמיכה במשפחות בתהליכים למיצוי זכויות

שותפות הורים:

- היוועצות עם הורים בקבלת החלטות לגבי התאמת פעילות המג"ר למצב חירום, למשל על ידי הקמת קבוצת של נציגות הורים בהנחיית איש צוות במג"ר

מקורות

ארזי, ט. וסבג, י. (2020). הגברת מצבי הסיכון של ילדים ובני נוער נוכח משבר הקורונה. מ. - 171-20. מכון מאיירס-ג'וינט-ברוקדייל

<https://brookdale.jdc.org.il/publication/children-and-youth-at-risk-corona/>

דולב, ה. מינץ, ד. ואקרמן, מ. (2022). מרחוק אבל קרוב: פעילות המרכזים לגיל הרך בתקופת משבר הקורונה. בתוך ע. קורת וד. גבעון (ערוכות), ימי קורונה - ילדים בגיל הרך בעתות משבר, (עמ' 233-258). רכס.

<https://meyda.education.gov.il/files/PreSchool/hashala/magar-corona.pdf>